

KATHOLIEKE STICHTING MEDISCHE ETHIEK

MEERJARENBELEIDSPAN 2016 - 2020

Inleiding

Voor u ligt het meerjarenbeleidsplan van de Katholieke Stichting Medische Ethiek (KSME). De structuur van het beleidsplan is ingegeven door het INK-managementmodel. Deze structuur is geschikt om zowel het beleid t.a.v. de beschikbare middelen en medewerkers, de uit te voeren activiteiten en evaluaties van het geheel te beschrijven. Hier en daar zijn INK-velden leeg gelaten of samengenomen.

In het beleidsplan wordt zo nodig verwezen naar de oprichtingsakte en statuten van de Katholieke Stichting Medische Ethiek en de registraties bij de Kamer van Koophandel.

Geschiedenis Katholieke Stichting Medische Ethiek

De Katholieke Stichting Medische Ethiek werd opgericht in 1993 als Stichting Medische Ethiek. Bij de oprichting voorzagen de oprichters van de KSME dat de Nederlandse universitaire ethische instituten in toenemende mate verzaakten het Rooms-katholiek standpunt in de maatschappelijke discussies ten gehore te brengen: de invloed van de bisschoppen op de van oudsher katholieke universiteiten was te gering om hierin verandering te brengen; de nieuwe seminaries te klein om een grote rol in het publieke domein af te dwingen. Katholieke artsenorganisaties waren zieltogend en werden in de daaropvolgende jaren als zodanig opgeheven. De oprichters van de KSME stond voor ogen deze lacune via een stichting in te vullen. Het was en is allereerst in het belang van Rooms-katholieke gelovigen dat hun visie ook in het publieke debat blijvend wordt gehoord; daarnaast is het publieke debat zelf gediend met volledigheid en zijn dus ook de Rooms-katholieke argumenten voor een volledige discussie van belang. Door op meerdere manieren deel te nemen aan de medisch-ethische discussies in Nederland probeert KSME sindsdien dienstbaar te zijn aan de maatschappij. In 2014 is de naam van de stichting gewijzigd in Katholieke Stichting Medische Ethiek.

Om dit doel te verwezenlijken heeft KSME sinds de oprichting in 1993 meerdere cursussen en symposia georganiseerd en zijn er naar aanleiding van deze symposia een tiental boeken uitgegeven.

- 1994 Wat is menswaardige gezondheidszorg ?
- 1995 Gewetensvolle gezondheidszorg
- 1996 Medewerking verantwoord ?
- 1996 Doodscultuur in ontwikkeling ?
- 1997 Het embryo. Iets of iemand ?

- 1997 Psychiatrie, ethiek en christelijke spiritualiteit
- 2000 Hoe komt het dat ethici verschillend denken ?
- 2001 Emotie en ethiek
- 2002 Economisering en vertechnering van de gezondheidszorg
- 2003 De eisende patiënt: zal de klant koning zijn ? (Tijdschriftnummer Pro Vita Humana)
- 2004 Genetica en genetische manipulatie (Tijdschriftnummer Communio)
- 2007 Kwaliteit van leven in christelijk perspectief

Verder werd het Handvest voor de Werkers in de Gezondheidszorg, in het Italiaans uitgegeven door de Pauselijke Raad voor het Pastoraat in de Gezondheidszorg, in 1995 in het Nederlands vertaald. In 2010 werd het Handboek Katholieke Medische Ethiek uitgegeven. In 2014 verscheen de aangepaste Engelse vertaling "Manual of Catholic Medical Ethics".

In 2014 en 2015 zijn vanuit de KSME studiedagen georganiseerd die uiteindelijk tot de oprichting van een Rooms-katholieke vereniging van Werkers in de Gezondheidszorg zou moeten leiden.

- 17 mei 2014: Is de biologische natuur van de mens vogelvrij ?
- 21 februari 2015: Principes en dilemma's
- 10 oktober 2015: Burgerlijke wet en morele wet

Sinds 2002 beschikt de KSME over een eigen website (www.medische-ethiek.nl). Deze website wordt bezocht door 39 000 tot 56 000 bezoekers per jaar. Bezoekers kunnen zich inschrijven voor een gratis elektronische nieuwsbrief (e-Letter). Zij worden dan gemiddeld 6 keer per jaar geïnformeerd over actuele ontwikkelingen op het gebied van de medische ethiek (publicaties van de Katholieke Stichting Medische Ethiek, symposia, publicaties (boeken en artikelen) van derden).

KSME heeft sinds haar oprichting gefunctioneerd als een stichting zonder winstoogmerk. De belangrijkste inkomstenbron bestond uit giften van bevriende organisaties of particulieren.

MEERJARENBELEIDSPLAN 2016-2020

1. Leiderschap

Missie

Bestuderen van ethische grondslagen van het medisch handelen in het bijzonder vanuit Rooms-katholiek perspectief en het onder de aandacht brengen van de resultaten hiervan in het publieke domein.

Visie

- Bestuderen van ethische grondslagen van medisch handelen vanuit Rooms-katholiek perspectief in eigen kring
- Uitdragen van de resultaten hiervan in bredere verband onder Rooms-katholieken
- Kenbaar maken en uitleggen van het Rooms-katholieke standpunt op het gebied van de medische ethiek in maatschappelijke discussies door gebruik te maken van effectieve media
- Aansluiting vinden in internationale organisaties met een vergelijkbare missie

Organisatievorm

KSME is een stichting, opgezet om een maatschappelijk belang te dienen. Er is geen winstoogmerk. De organisatie voldoet aan de eisen zoals in de Nederlandse wet aan stichtingen gesteld. De stichting is erkend als katholieke burgerlijke rechtspersoon. In de komende vijf jaar blijft deze organisatievorm gehandhaafd. In de werkwijze van KSME is PDCA-cyclus is hier en daar niet volledig uitgewerkt. Er

worden wel jaarverslagen en evaluaties gemaakt; jaarplannen zijn minder duidelijk aanwezig. De bedoeling is op korte termijn de organisatie zo te veranderen dat de PDCA-cyclus volledig herkenbaar is.

Doelstellingen Leiderschap:

- *KSME richt haar organisatie dusdanig in dat een volledige PDCA-cyclus herkenbaar is. (afgerond 1 april 2016)*
- *KSME plant jaarlijks welke activiteiten uitgevoerd zullen worden*

2. Strategie en Beleid

Vormgeving van Missie/Visie

KSME probeert haar Missie/Visie te realiseren door haar analyse van medisch-ethische vraagstukken, haar analyse van de hieromtrent gevoerde ethische discussies en de rooms-katholieke medisch-ethische visie uit te dragen middels de volgende SMART geformuleerde doelen:

- In stand houden en actueel houden van een eigen website waarop actuele medisch-ethische discussies in brede zin duidelijk worden gemaakt, zo mogelijk door medewerkers van KSME becommentarieerd.
- Verzorgen van een nieuwsberichtenservice ("e-Letter") die informeert over de actuele medisch-ethische situatie.
- Organiseren van symposia over nieuwe medisch-ethische vraagstukken waarbij in brede zin een medisch-ethisch probleem wordt gekenschetst en vervolgens ethische visies waaronder minimaal de rooms-katholieke visie, op dit probleem worden besproken.
- Organiseren van cursussen voor verschillende doelgroepen, bijvoorbeeld artsen, verpleegkundigen, juristen, waarbij de inhoud afgestemd wordt op het niveau van de toehoorders. In alle gevallen wordt naast een bredere oriëntatie in iedere geval het rooms-katholieke standpunt besproken.
- Becommentariëren van medisch-ethische vraagstukken in landelijke media vanuit rooms-katholiek perspectief. Hierbij kan gedacht worden aan het schrijven van artikelen in dag- of weekbladen, sociale media of radio en televisie.
- Schrijven van boeken over rooms-katholieke medische ethiek in het algemeen in zowel het Nederlandse als het niet-Nederlandse taalgebied.

Financiering

KSME is een stichting met een algemeen nut beogende instelling zonder winstoogmerk. KSME is afhankelijk van giften. KSME streeft daarom verantwoord rentmeesterschap na: d.w.z. er wordt geprobeerd zo min mogelijk overheadkosten te maken om de giften maximaal ten goede te laten komen aan het primaire doel van KSME. Verder moet periodiek via b.v. mailings duidelijk gemaakt worden dat KSME voor haar activiteiten afhankelijk is van giften. Ook zal tijdens bijeenkomsten die door KSME worden georganiseerd deelnemers om een vrijwillige bijdrage (gift) worden gevraagd.

Rooms-katholieke werkers in de Nederlandse gezondheidszorg

De doelstelling van KSME (bestuderen van medisch-ethische vraagstukken vanuit Rooms-katholieke perspectief en kenbaar maken van de conclusies in het maatschappelijk debat) zijn primair van belang voor Rooms-katholieke werkers in de Nederlandse Gezondheidszorg. KSME streeft ernaar met hen een speciale band op te bouwen. Dit kan tijdens bijeenkomsten of door oprichtingen van een organisatie waarin deze werkers zijn verenigd. In voorliggende periode probeert KSME het contact met deze R.K. werkers in de Nederlandse gezondheidszorg te bestendigen, te intensiveren en zo mogelijk bij te dragen aan een organisatievorm van deze mensen met welke vervolgens kan worden samengewerkt.

Internationale samenwerking

KSME probeert internationaal in contact te blijven met werkers in de gezondheidszorg die dezelfde Rooms-katholieke uitgangspunten delen. Twee bestuursleden zijn al corresponderend lid van de Pauselijke Academie van het Leven (PAV). De komende jaren moet worden gepoogd aansluiting te vinden bij internationale organisaties van artsen, verpleegkundigen en gezondheidszorgjuristen.

Langetermijnbeleid: nieuwe kansen en mogelijkheden

Werken binnen vastgestelde kaders kan zeer succesvol zijn. Het betekent niet dat men de ogen moet sluiten voor nieuwe kansen en mogelijkheden. Ook KSME zal regelmatig en in ieder geval minimaal jaarlijks moeten bekijken of er nieuwe mogelijkheden zijn die op haar weg liggen. Dit betekent dat er periodiek tijd moet worden ingeruimd om potentiële innovatieve ideeën te inventariseren en te beslissen welke nader zullen worden geëvalueerd.

Doelstellingen Strategie en Beleid:

- *KSME werkt met een meerjarenbeleidsplan dat minimaal jaarlijks wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld (implementatie afgerond 1 april 2016).*
- *KSME controleert minimaal tweewekelijks of er bruikbare nieuwsberichten voor de website zijn en werkt wekelijks de website bij.*
- *KSME stuurt minimaal 6 keer per jaar een e-Letter met een selectie van nieuwsberichten van haar website aan de abonnees.*
- *KSME organiseert jaarlijks een bijeenkomst zoals een cursus, symposium over een medisch-ethisch onderwerp. Wanneer een andere tijdrovende activiteit plaatsvindt, zoals het schrijven van een handboek, valt dit ook onder dit doel.*
- *KSME stelt in het jaarplan vast op welke wijze en hoe frequent actuele ethische onderwerpen in landelijke media en/of op haar website worden besproken of becommentarieerd.*
- *KSME evalueert jaarlijks de haalbaarheid van heruitgave van niet meer verkrijgbare boeken of de vertaling van eigen uitgaven in een ander taalgebied.*
- *KSME spant zich maximaal in overheadkosten te beperken en maakt bijvoorbeeld zoveel mogelijk gebruik van digitale media.*
- *KSME onderhoudt banden met media van gelijkgezinde of vergelijkbare signatuur om tot een kosteloze uitwisseling van informatie (artikelen) t.b.v. de website en e-Letter te komen.*
- *KSME evalueert jaarlijks innovatieve mogelijkheden en beslist welke nader zullen worden geëvalueerd, welke terzijde zullen worden gelegd of worden aangehouden tot een later tijdstip.*
- *KSME bestendigt en intensiveert het contact met R.K. werkers in de Nederlandse gezondheidszorg en draagt waar mogelijk bij aan het oprichten van een organisatie van deze mensen.*
- *KSME probeert internationaal contacten met vergelijkbare organisaties aan te halen.*

3. Management van Medewerkers

KSME maakt voor haar activiteiten uitsluitend gebruik van onbezoldigde vrijwilligers. De kern van de organisatie wordt gevormd door het bestuur. Bij de keuze van nieuwe bestuursleden wordt beoordeeld of de vertegenwoordiging van artsen, verpleegkundigen, juristen en anderen in het bestuur evenwichtig is. Binnen het bestuur wordt afgesproken welk bestuurslid voor welke taken verantwoordelijk is. Bij de jaarlijkse evaluatie wordt bekeken of deze verdeling nog bruikbaar is.

Het bestuur heeft als taak te zorgen dat zij eensgezind tegen medisch ethische vraagstukken aankijken. Dat is de basis van publicaties. Om bestuurders op één lijn te houden, is het nuttig een vorm te bedenken waarbij bestuursleden zich verdiepen in specifieke onderwerpen.

Bestuursleden kunnen geen aanspraak maken op vacatiegelden of reiskosten. In bijzondere gevallen (bij bijvoorbeeld uitgaven voor materialen) kan een onkostenvergoeding aan de penningmeester worden gevraagd.

Wanneer er werkzaamheden door derden moeten uitgevoerd, omdat bestuursleden niet over de benodigde expertise beschikken, wordt in eerste instantie bekeken of deze werkzaamheden door andere onbezoldigde vrijwilligers kunnen worden uitgevoerd. Zo nodig kan het bestuur beslissen van betaalde diensten gebruik te maken.

Doelstellingen Management van Medewerkers

- *KSME evalueert jaarlijks de taakverdeling en verantwoordelijkheden binnen het bestuur.*
- *KSME evalueert jaarlijks de samenstelling van het bestuur.*
- *KSME bedenkt op welke wijze bestuursleden kunnen/moeten verdiepen om een eensgezinde visie op medisch ethische vraagstukken te hebben en te behouden.*

4. Management van middelen

Financieel

KSME handelt bij al haar activiteiten zonder winstoogmerk. Alleen materiële onkosten komen voor vergoeding in aanmerking. Inkomsten uit de verkoop van boeken of het terugvloeien van royalties worden geheel aangewend voor nieuwe activiteiten.

Vermogen en inkomsten

Het vermogen van KSME bestaat uit:

- Saldi op bankrekeningen
- Aangekochte exemplaren van boeken

KSME verkrijgt liquide middelen uit de volgende bronnen:

- Giften
- Inkomsten uit de (niet op winst gerichte) verkoop van boeken

Uitgaven

KSME voorziet uitgaven t.b.v.:

- De hosting van de eigen website
- Administratiekosten (o.a. zakelijk rekening, correspondentie)

Overige middelen

Software benodigd voor de website wordt zoveel mogelijk betrokken uit het "freeware/open source"-domein. Van medewerkers wordt verwacht dat zij beschikken over standaard kantoofaciliteiten (pc, e-mailtoegang, Office-kantorsuite). In bijzondere gevallen, wanneer een gratis oplossing niet voorhanden is, kan na overleg met de penningmeester worden besloten om voor een betaalde oplossing te kiezen.

Doelstellingen Management van Middelen

- *KSME evalueert jaarlijks de noodzaak tot het werven van extra giften.*

5. Management van processen

Bestuursvergaderingen

Beslissingen over de activiteiten van KSME worden genomen op bestuursvergaderingen. Samenstelling van het bestuur is geregeld in statuten/oprichtingsakte. Bestuursleden worden geregistreerd bij de Kamer van Koophandel. Uiterlijk een week voor de vergadering wordt aan de bestuursleden een agenda toegestuurd. Van de bestuursvergaderingen worden notulen bijgehouden. Deze worden de eerstvolgende vergadering besproken en – al dan niet met correcties – goedgekeurd. Agenda's, notulen en bijbehorende documenten worden per e-mail aan de bestuursleden toegestuurd.

Artikelen, publicaties en andere aanwezigheid in de media

Het kenbaar maken en uitleggen van het rooms-katholieke standpunt t.a.v. medisch-ethische kwesties is een belangrijk middel om het doel van KSME te verwezenlijken. Bestuursleden proberen dit middel zoveel mogelijk te gebruiken. Om een eenduidige boodschap uit te dragen leggen KSME medewerkers bijdragen namens KSME voor aan minimaal de voorzitter, zo mogelijk ook andere bestuursleden.

Bij het leveren van een dergelijke bijdrage is het op grond van de Auteurswet niet zomaar mogelijk deze bijdrage integraal als tekst of mediabestand te publiceren op de website van KSME. Daarom is het KSME-beleid bij dergelijke bijdragen het medium dat de bijdrage publiceert altijd te vragen om toestemming voor gratis publicatie van deze bijdrage op de website van KSME. In het verleden is dit meermalen zo gedaan en succesvol gebleken; het is niet altijd gevraagd. Doel is in alle gevallen te vragen om een dergelijke toestemming.

Website

Een van de bestuursleden beheert de website. Doel van de website is actuele informatie en achtergrondinformatie over medisch ethische onderwerpen te bieden. Om deze reden wordt de informatie op de website minimaal tweewekelijks aangepast. De website wordt verder gebruikt voor aankondigingen van activiteiten van KSME zelf of van derden. Ook is inschrijving voor activiteiten via de website mogelijk.

Bij invulling van de website wordt gewerkt volgens vigerende wet- en regelgeving. Met name is naleving van het Auteursrecht van belang.

Doelstellingen Management van Processen

- *KSME medewerkers vragen een medium waar hun bijdrage wordt gepubliceerd altijd of deze bijdrage in geschreven vorm of als media-bestand op de website van KSME kan worden gepubliceerd.*

6. Resultaten

Bestuur en Financiers

Algemeen

KSME verwerkt jaarlijks de behaalde resultaten in een integraal jaarverslag. Het jaarverslag betreft de activiteiten van het desbetreffende jaar, de resultaten van de website en de financiële resultaten. Tevens worden deze resultaten integraal verwerkt tot een managementreview dat de basis is voor bijstelling van het meerjarenbeleid. Het jaarverslag en review worden in een bestuursvergadering goedgekeurd; de bijstelling van het meerjarenbeleidsplan wordt in een bestuursvergadering vastgesteld.

Klanten en partners

Donateurs en abonnees e-Letter

Donateurs zijn belangrijk voor de inkomsten van KSME. In 2011 is geëvalueerd in hoeverre donateurs het werk van KSME waarderen. KSME de komende periode evalueert de waardering van donateurs periodiek in een tevoren vastgestelde frequentie.

Abonnees kunnen zichzelf in- en uitschrijven op de website voor de e-Letter. In de logfiles worden mutaties bijgehouden. Ook de waardering van abonnees van de e-Letter moet periodiek worden geëvalueerd.

Maatschappij

KSME probeert een indruk te krijgen van de mate waarin haar activiteiten worden gewaardeerd.

Maten hiervoor zijn o.a. het aantal bezoekers van de website en het aantal abonnees van de e-Letter.

Deze worden opgenomen in het jaarverslag.

Doelstellingen Resultaten

- *KSME verwerkt jaarlijks de resultaten van haar activiteiten, de website en haar financiën in een Jaarverslag. Review van het jaarverslag leidt tot bijstelling van het meerjarenbeleidsplan.*
- *KSME ontwerpt tevredenheidonderzoek t.b.v. donateurs en abonnees van de e-Letter en voert dit onderzoek met een tevoren vastgestelde frequentie uit. (afgerond 1-4-2016).*

7. Verbeteren en vernieuwen

Jaarlijkse evaluatie van het beleid vindt plaats aan de hand van een Jaarverslag (zie onder Resultaten). Aan de hand van het Jaarverslag wordt een managementreview besproken of georganiseerd. Resultaten van deze review leiden tot verbeteracties en/of bijstelling van het meerjarenbeleidsplan. Om dit goed uit te kunnen voeren, wordt vastgelegd hoe deze cyclus eruit ziet.

Doelstellingen Verbeteren en Vernieuwen

- *KSME stelt de planning van de Jaarcyclus vast (afgerond 1 juli 2016).*

Goedgekeurd: 21-12-2015 middels instemming per e-mail door alle bestuursleden aan F.J. van Ittersum